

مدیرکل پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

۱۸۶ محصول در نمایشگاه هفته پژوهش ارائه می‌شود

معرفی ۲۰ محصول دانش بنیان دانشگاه آزاد

چند نکته آموزشی برای جناب زلفی گلی در مورد دانشگاه آزاد

جهت اطلاع آقای وزیر!

یکپارچه‌سازی داده‌ها در قالب سامانه محوری یکی از محورهای دنبال شده در مجموعه‌های مختلف دانشگاه آزاد طی سال‌های اخیر بوده و البته هنوز هم هست. نخستین گام این فرآیند به شکل جدی با سامانه «آموزشیار» در تابستان ۹۹ برداشته شد. نظارت بر بیش از ۳۰۰ واحد و مرکز که هر کدام سیستم آموزشی مجزای خودشان را داشتند، ممکن نبود. عدم انسجام نرم‌افزارهای خدمات آموزشی، هم امکان نظارت بردرستی ریزه‌های آموزشی را مختل کرده بود و هم باب برخی سوء استفاده‌ها از برند دانشگاه آزاد اسلامی را باز. از سوی دیگر دانشجویان برای کوچک‌ترین تغییرات یا جابه‌جایی بین دو واحد مجبور بودند تا در بروکرسی پیچیده و زمان‌بری بخشی از روند ارائه مدارک را دنبال کنند. از این رو سامانه‌ای راه‌اندازی شد تا هم اطلاعات مربوط به دانشجویان را یکپارچه کند و هم دانشجویان امکان دسترسی به خدمات الکترونیکی در جریان مسائل مرتبط با تحصیل خود را داشته باشد. به راه‌انداز چرخ «آموزشیار» حالا علاوه بر این موارد، امکان نظارت بیشتری را فراهم کرده تا جایی که عملاً امکان صدور مدرک جعلی در این دانشگاه راه صفر رسانده است و در انضباط بخشی مالی هم مؤثر بوده، به نحوی که جلوی نشستی چند صد میلیاردری شهریه دانشجویان را گرفت. با وجود این گام مؤثر در روند ارتقای کیفیت، استانداردهای سازی و احقاق حقوق دانشجویان، طرح برخی شائبه‌ها از سوی یک مسئول عالی‌رتبه دولتی در جهت هدف و رویکرد فعلی دانشگاه، اتفاقی عجیب به نظر می‌رسد. البته چنین اظهارناتی در زمان تصور فضایی رقابتی آن هم در مواجهه با مجموعه‌ای که عهده‌دار هدایت ۴۰ درصد آموزش عالی کشور است، غیرطبیعی نیست اما انتظار اصلی، درک جایگاه و انجام نقش تنظیم‌گری مطابق با جایگاهی در سطح عالی‌ترین مجموعه هدایت آموزش عالی است.

تحصیل دکتری بدون مدرک ارشد با پیش‌دفاع!

پذیرش دانشجوی دکتری بدون مدرک ارشد؟ طرح این ادعا برای کسانی که در چند سال گذشته به اتمسفر دانشگاه آزاد نزدیک هستند، چندان عجیب و غریب‌واقعی به نظر می‌رسد که بعید است نتیجه‌ای جز تعجبی توأمان با لیخند در نخستین واکنش پس از شنیدن آن دید. دانشجویان دانشگاه آزاد در هر مقطعی مثل اغلب مراکز آموزش عالی، حداکثر تا قبل از امتحانات نیمسال اول فرصت دارند مدارک خود را ارائه دهند و طبیعتاً در صورت مغایرت از ادامه تحصیل منع می‌شوند. فرآیند استعلام مدارک پایه تحصیلی مطابق دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری توسط واحد‌های دانشگاهی یا سازمان مرکزی دانشگاه آزاد صورت می‌گیرد. بعد از راه‌اندازی آموزش‌یار نیز در صورت عدم بارگذاری تصویر مدرک پایه تحصیلی و رویت آن توسط کارشناسان آموزش، ورود به مرحله بعدی و اخذ شماره دانشجویی امکان‌پذیر نیست. صحت سنجی این ادعا مثل برخی «شنیده‌ها» اما کار دشواری نیست و با یک بررسی ساده در «آموزشیار» می‌توان درستی آن را اثبات کرد. از سوی دیگر دانشجویان مقطع دکتری دانشگاه آزاد از سال ۹۹ ملزم به شرکت در جلسات پیش‌دفاع هستند. بخشنامه «دفاع از رساله دکتری تخصصی دانشگاه آزاد اسلامی» به منظور ارتقای اثربخش دستاوردهای علمی دانشگاه سال ۹۸ ابلاغ شد و با تاخیری کوتاه به واسطه شیوع کرونا، نیمه دوم سال ۹۹ اجرا شد. جلسات پیش‌دفاع به صورت متمرکز و برخط با حضور هیات تخصصی، دانشجو و استادها برگزار می‌شود و دانشجو ملزم است در حضور هیات تخصصی

حمایت از طرح‌های پژوهشی در تهران حبس شد

بررسی روند ۱۰ ساله بنیاد ملی علم نشان می‌دهد میانگین سهم پژوهشگران پسادکتری از ۲۰ درصد فراتر نرفته است

چند نکته آموزشی برای جناب زلفی گلی در مورد دانشگاه آزاد

جهت اطلاع آقای وزیر!

دکتر طهرانچی در نشست صمیمانه با دانشجویان و نمایندگان تشکل‌های دانشجویی دانشگاه آزاد:

دانشگاه آزاد پلی برای حرکت دانشجویان به سمت تعالی است

«در بخش فرهنگی، فعالان فرهنگی به جهت دستیابی به دو آرمان مقام معظم رهبری نیازمند اختیارات و آموزش لازم هستند.» سید مهدی حسینی، نماینده دفاتر استانی باشگاه خبرنگاران دانشجویی ایران، دیگر سخنران این مراسم بود که با اشاره به چرخش‌های تحول‌آفرین دانشگاه آزاد گفت: «یکی از موضوعات مهم در چرخش‌های تحولی، موضوع فناوری است که در دانشگاه آزاد با استفاده درست از ظرفیت در کنار نیروی انسانی متخصص و متعهد، به نتایج قابل قبولی رسیده است.» وی ادامه داد: «به عنوان مثال در این زمینه در استان اصفهان با حضور افراد و نیروهای انسانی مؤثر، حرکت موفق منجر به تولید بدر هیبریدی برای اولین بار در منطقه صورت گرفت. در رفسنجان و گل‌گهر نیز با تکیه بر همین اصل، شاهد موفقیت بودیم.» آدی گوزل‌زاده، نماینده اتحادیه جامعه اسلامی دانشجویان به عنوان سخنران بعدی با اشاره به اینکه تشکل‌های اسلامی خصوصاً اتحادیه انجمن‌های اسلامی طی بیش از ۴۰ سال گذشته به عنوان بزرگ‌ترین تشکل دانشجویی ایفای نقش کرده است. نیازهای خوابگاه، کارگاه، آزمایشگاه با مشکلاتی روبه‌رو بوده که نیازمند بررسی و حل است. وی ادامه داد: «مشکل اصلی ما در کارهای تشکلیاتی، عدم تأمین مالی است. وقتی دشمن جریان نفوذ و جریان رسانه‌ای قدرتمندی دارد، ما نیز نیازمند تجهیز و تأمین مالی بیشتری هستیم که راه‌حل آن حمایت مالی متمرکز از تشکل‌ها توسط اداره تشکل‌هاست.» محمد رضا قاسمی، نماینده هیات دانشجویی در ادامه این نشست اظهار کرد: «در آستانه چهل و پنجمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، در حال تلاش برای تشکیل تمدن نوین اسلامی و ظهور حضرت حجت (عج) هستیم. یکی از مولفه‌های پیشرفت، پرورش جوان مومن انقلابی است. رهبر انقلاب هیات را محل تربیت چنین جوانی می‌داند. اکنون در هجوم حملات دشمن، نیازمند نگاه تشکلیاتی به هیات‌های دانشجویی در معاونت فرهنگی دانشجویی است. راه‌کارهای ارتقای هر نهادی استفاده از نظرات مردمی و در دانشگاه‌ها، نظرات دانشجویی است؛ به همین منظور پیشنهاد می‌شود به صورت مداوم از نظرات تشکل‌های دانشجویی درباره فعالیت مسئولان دانشگاهی استفاده شده و کارنامه‌ای نیز بر همین اساس برای مسئولان دانشگاهی تهیه شود.» وی ادامه داد: «دانشگاه آزاد یکی از ثمرات انقلاب اسلامی است که در تربیت نیروی انسانی و تولید شغل در جامعه مؤثر بوده است.»

نیمسال تحصیلی در دانشگاه با شهریه یک مدرسه یکسان است. ما رویکرد فشار شهریه‌ای بر دانشجویان سرلوحه کار خود قرار ندادیم. همچنین همزمان با بزرگ‌سازی اقتصاد دانشگاه، در حال کاهش سهم شهریه از درآمدهای خود هستیم.» وی در پایان خاطرنشان کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی به نظر دانشجویان خود بهای زیادی می‌دهد. ما نه به صورت نمائیشی بلکه کاملاً با تکیه بر خواست دانشجویان، دانشگاه را مدیریت می‌کنیم. دانشگاه آزاد در واقع پلی برای حرکت دانشجویان به سمت تعالی است. ما نقشی جز این برای خود قائل نیستیم و از اوج‌گیری دانشگاه لذت می‌بریم.»

دکتر فرزاد جهان‌بین، معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد در ابتدای این نشست با بیان اینکه ۱۶ آذر فرصتی برای درک واقع بین تاریخ است، گفت: «دشمنی با استکبار تنها مربوط به جمهوری اسلامی نیست بلکه هرکس که ذرای استقلال طلبی داشته باشد، با آمریکا دشمن است.» وی تأکید کرد: «فرصت‌ها به سرعت در حال گذر است و دانشجویان لازم است با درک ارزش دوران دانشجویی، قدر خود و این ایام را بدانند.»

جهان‌بین با بیان اینکه در سال ۱۳۹۹ تعداد ۴۴ تشکل استادی فعال در دانشگاه آزاد وجود داشت، گفت: «این عدد امروز به ۹۸ تشکل استادی فعال رسیده است. همچنین ۸۴ تشکل دانشجویی فعال سال ۱۳۹۹ هم اکنون به عدد ۱۶۴ تشکل دانشجویی فعال رسیده است.» معاون فرهنگی دانشجویی با اشاره به برخی فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه تصریح کرد: «در این راستا ۷ هزار دانشجو در سال ۱۴۰۱ و ۱۵ هزار دانشجوی دانشگاه آزاد در سال ۱۴۰۲ به اردوهای راهیان نور فرستاده شدند.» در ادامه این نشست، جمعی از نمایندگان تشکل‌های دانشجویی دانشگاه آزاد به ارائه نظرات و مطالبات خود پرداختند. سحر قادری، نماینده کانون‌های فرهنگی دانشگاه آزاد و دانشجوی واحد خوراسگان با اشاره به فعالیت ۳۰ کانون فرهنگی دانشجویی در دانشگاه آزاد اصفهان، گفت: «هر کدام از این کانون‌ها مطابق با استعدادها و ظرفیت‌های خود مشغول فعالیتند تا سبب ارتقای سطح فرهنگی دانشجویان شوند. به عنوان نمونه کانون رادیو باران واحد خوراسگان یکی از کانون‌های برتر در حوزه اجرا و گویندگی است که زمینه فعالیت افراد علاقه‌مند به این حوزه را ایجاد کرده است.» قادری درخواست خود مبنی بر تخصیص امتیازاتی برای کانون‌های دانشجویی و افزایش بودجه فرهنگی و تخصیص تخفیف شهریه برای فعالان دانشجویی را مطرح کرد. وی همچنین از دکتر طهرانچی خواست برای حضور در مراسم اختتامیه جشنواره رشد که بهمن‌ماه سال جاری در واحد اصفهان برگزار خواهد شد، حضور یابد.

در ادامه محمد امین دایمیار، نماینده نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد و عضو هیات نظارت بر نشریات دانشجویی این دانشگاه به ارائه برخی مسائل و پیشنهادها در زمینه فرهنگی به خصوص حوزه نشریات در دانشگاه آزاد پرداخت و گفت:

نشست صمیمانه دکتر محمد مهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با دانشجویان و نمایندگان تشکل‌های دانشجویی دانشگاه آزاد به مناسبت روز دانشجو با حضور جمعی از اعضای تشکل‌های اسلامی سیاسی دانشگاه آزاد در واحد ساری برگزار شد. دکتر طهرانچی در این نشست، با گرامیداشت یاد شهدای ۱۶ آذر و تبریک روز دانشجو گفت: «۱۶ آذر نماد جانفشانی و شهادت در راه مقابله با زیاده‌خواهی آمریکا در دانشگاه، علاوه بر میدان سیاست بود. این استکبارستیزی آنچنان در انقلاب اسلامی نهادینه شد که تسخیر لانه جاسوسی، انقلاب دوم نام گرفت.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با بیان اینکه خوشحالم که در این جلسه دانشجویان با تیزبینی و دقت نظر برای آینده دانشگاه سخن گفتند، اظهار داشت: «نگاه جامع دانشجویان برای ما افتخارآفرین است. متأسفانه برخی قصد دارند اخبار مثبت و پیشرفت‌های دانشگاه آزاد در راستای نیل به اهدافش را کتمان کنند.» وی با اشاره به حضور دکتر مخبر معاون اول رئیس‌جمهور در دانشگاه آزاد، گفت: «دکتر مخبر پنجشنبه گذشته با حضوری سه ساعته در دانشگاه آزاد، از نزدیک در جریان تحولات دانشگاه آزاد قرار گرفت.» دکتر طهرانچی با بیان اینکه دانشگاه آزاد به منظور پرورش استعداد‌های هنری، یک باشگاه هنر و ادبیات راه‌اندازی کرده است، گفت: «این باشگاه موظف است از تمامی دانشجویان حمایت کند؛ چرا که دانشگاه تنها محلی برای تحصیل نیست بلکه محل تعلیم و تربیت اسلامی نیز هست. در حقیقت دانشگاه محلی برای زیست اجتماعی دانشجویان خود است.» عضو هیات امنای دانشگاه آزاد با بیان اینکه ایده‌های خوب برای به نتیجه رسیدن نیازمند زمان هستند، اظهار داشت: «موضوع مهم در این زمینه این است که ایده‌پردازان در برابر مشکلات تسلیم نشود. دانشگاه آزاد در این راستا دانشکده‌های مهارت و کارآفرینی راه‌اندازی کرده و امسال برای اولین بار دانشجویان مهارت‌یار شناخته شدند.» وی ادامه داد: «یکی از ثمرات طرح‌های دستیار آموزشی و اعضای هیات علمی وابسته که از ابتدای فورین مورد تأکید ما بود، گسترش فضای انقلابی در دانشگاه آزاد است. دانشگاه مقرر کرد تا تعداد اعضای هیات علمی وابسته برابر با ظرفیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی باشد. ما «ویل لِّلْمُطَفِّفِینَ» را برای خود مقرر کردیم تا دانشگاه به دانشجوی کم‌فروشی نکند.»

دکتر طهرانچی با بیان اینکه ۷۸ هزار دانشجوی دکتری جوان انقلابی در دانشگاه آزاد جایگزین استادی حق‌التدریس شدند، گفت: «فضای انقلابی با جذب استاد جوان ممکن می‌شود؛ لذا طرح‌های دستیار آموزشی و هیات علمی وابسته یک جهش در گسترش فضای انقلابی دانشگاه محسوب می‌شود.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در پاسخ به پرسش یکی از دانشجویان در خصوص میزان اتکای دانشگاه به شهریه گفت: «تکیه اقتصاد دانشگاه آزاد به شهریه دانشجویی از بیش از ۸۰ درصد در گذشته، امروز به ۵۲ درصد رسیده است. شهریه یک

از دستاورد علمی خود دفاع کند. آخرین آمار ارائه شده حکایت از آن دارد که ۳۰ درصد جلسات پیش‌دفاع در استان تهران با مهر «عدم کفایت» خاتمه یافته تا دانشجویان تلاش بیشتری برای ارتقای کیفیت خروجی‌های پژوهشی خود داشته باشند. در چنین رویکردی که تلاش می‌کند ما حاصل تلاش دانشجو و استاد با کیفیت و دوره دکتری دانشگاه استاندارد سازی شود، چگونه می‌توان ادعای پذیرش، بودن مدرک را باور کرد؟

اشتباه گرفته‌اید!

محل تکیه به جرمه سنوات اینجا نیست!

دانشگاه آزاد یک دانشگاه در مقیاس بسیار بزرگ و با جمعیت یک میلیون و دویست هزار دانشجو و حدود ۴۰۰ واحد و مرکز دانشگاهی، نقش بسزایی در بخش آموزش و پرورش در کشور به عهده دارد. پیشتر هم اشاره شد که چالش نظارت بر روند‌های آموزشی هر یک از دانشجویان دانشگاه تا پیش از آموزش‌یار مساله جدی بود اما سامانه‌ای شدن پذیرش و روند‌های آموزشی این چالش را به خوبی مرتفع کرد. یکی از امکانات طراحی مبتنی بر سامانه جلوگیری از اعمال سلیقه و تخلفی از قانون است. مثلاً همه موارد نیمه‌های آموزشی مطابق مصوبات نهاد‌های ذی‌ربط مثل وزارت علوم در سامانه تعریف و بدون تغییری به صورت اتوماتیک در حال اجراست. مثلاً محدودیت‌های مربوط به حد مجاز انتخاب واحد، معدل مشروطی، طول مدت سنوات مجاز دانشجویان، قوانین منع تحصیل مثل دانشجویان با ۳ تم مشروطی در دوره کارشناسی ارشد، بخشی از همین موارد است که در صورت مواجهه هر یک از دانشجویان، سیستم به‌طور هوشمندانه مانع از ادامه تحصیل دانشجوی می‌شود.

دانشگاه آزاد چقدر سنواتی دارد؟

آمار فارغ‌التحصیلان در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که از تعداد ۱۷۰۷۰۲ دانشجوی مقطع کارشناسی ورودی سال ۱۳۹۷، ۶۷۶۲۳ نفر یعنی حدود ۴۰ درصد آنها فارغ‌التحصیل شدند و مدرک آن را نیز دریافت نموده‌اند. از تعداد باقی‌مانده حدود ۵۰ درصد از دانشجویان دروس دوره را مطابق سرفصل اخذ، گذرانده و در مرحله فرآیند تسویه حساب قرار داشته یا جهت دریافت مدرک هنوز به واحد دانشگاهی مراجعه نکرده‌اند. براساس اطلاعات سامانه، الباقی هم که حدود ۱۰ درصد می‌شوند و در سنوات مجاز دوره کارشناسی به مرحله فارغ‌التحصیلی وارد نشده‌اند از دو حالت خارج نیستند؛ یا مراجعه‌ای از سمت دانشجو صورت نگرفته است یا در حال استفاده از مرخصی تحصیلی هستند. البته دانشجویان که در مرخصی قرار دارند مرخصی آنها بدون احتساب بوده و هیچ‌گونه پرداختی به دانشگاه ندارند. از مجموع دانشجویان کارشناسی ارشد ورودی سال ۱۳۹۸ که جمعیتی برابر با ۵۴۴۴ نفر دارند تا پایان سال ۱۴۰۱ و در محدوده سنوات مجاز تحصیلی، ۷۰ درصد گواهی موفق فارغ‌التحصیلی دریافت کردند یا در فرآیند تسویه و فارغ‌التحصیلی هستند و عملاً تحصیل خود را به پایان رسانده‌اند. سایر دانشجویان هم در وضعیت عدم مراجعه قرار دارند. البته باید در نظر گرفت که دانشجویان پسر که بخش قابل توجهی از این جمعیت باقی‌مانده را شامل می‌شوند، مطابق با مقررات نظام وظیفه مشمول خدمت می‌شوند و عملاً امکان ادامه تحصیل خارج از مدت زمان مجاز سنوات را نخواهند داشت.